

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	7 fl. a. v.
diometate de anu	4 " "
patrariu	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe anu intregu	15 fl. v. a.
diometate de anu	8 " "
patrariu	4 " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiunea Viena, Landstrasse, Reisnergasse Nr. 3. und sunt a se adresá si corespundintiele, ce priveacu Redactiunea, administratiunea séu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru auncié si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditura: Schullerstrasse Nr. 11 unde se primescu insertiuni.

Viena 12/24 aprilie.

In nr. acest'a on. cetitori au decursulu siedintiei de sambeta (9/21 l. c.) a dietei unguresci. Acésta siedintia pan' acú e cea mai interesanta pentru cestiunea nationalitatei nóstre. Motiunea a loru 14 deputati romani, — d'aluá in consideratiune diferitele natiunalitati la compunerea cestiunei natiunalitatiloru — se respinse. Deák — pre care magiarii lu numescu intieleptulu patriei — aflá cu cale a-si radica insu-si cuventulu contra motiunei romanesci.

In comisiunea pentru afacerile comune se considerara catu de catu natiunalitatile, dar in comisiunea pentru natiunalitati, majoritatei casei i separú dreptu si cuviinciosu a face esceptiune si de la procedur'a de mai nante, desú tocm'a acú si-aveau natiunalitatile motivu mai mare.

Alesulu in comisiune, dacanu e de cutare natiunalitate neindreptatita, óre fi-va elu capace a senti dorerea celoru neindreptatiti?

Metodu de miratu ar avé acelu medicu, care n'ar intréba ca morbosu ca celu dóre, ca le óra óranetosu pentru a prescrie celu morbosu.

Diet'a magiara sé imbie natiunalitatiloru óra óra pentru a-si esprime dorintiele loru, éra ea d'in parte-si sé le essamine d'in punctulu de vedere alu dreptatei si alu unitatei regatului.

Diurnalistic'a se ocupa de respunsulu ce lu va primí diet'a la adres'a a dou'a. „Wand.“ pretinde a sci ca taverniculu si vice-presiedintele Consiliului de Locutienintia inca pre candu erau la Viena, au primitu acestu rescriptu reg. Se afirma ca Maj. Sa, in locu de ministri, va dá Ungariei consiliari de statu (dupa unii: secretari de statu) respundiatori, in tóte ramurile afara de resbelu. Astfelu se va încercá complanarea prin cale medilocie.

Dlu Bismark nu prè póte castigá aderenti planului seu pentru reform'a confederatiunei nemtiesci. Nu ca dóra natiunea n'ar senti necesitatea acestei reforme, ci pentru ca atatu guvernele statelor secundarie si mici, catu si partitele nu prè au incredere in Bismark, lu sciú ca tientesce aiure, si ca n'a facutu acésta propunere de dorulu d'a vedé liberalii patriei sale adunati in parlamentulu de Francofurtu, unde de securu n'ar siedé lungu tempu intruniti, pana sé decreta mórtea politica a primulu ministru prusescu.

Negotiatiunile de desarmare intre Austria si Prussia nu se sciú la ce stadiu au ajunsu, de óra-ce publicitatea n'are inca cunoscentia securu neci despre existintia loru.

Scirile ce ni sosescu de la Parisu ni se punu ca comisiunea compusa in cestiunea Romaniei si-au reinceputu siedintiele, si ca sta mortisiu pentru Domnitoriu d'in tíera. Consuna cu acésta scire si telegramele de la Berolinu, cari afirma ca Majestatea Sa prusésca nu e in voitu a permite principelui Carolu de Hohenzollern sé primésca tronulu Romaniei. Se dice

ca Prussia face acést'a pentru consecintia, cáci in conferintia de Parisu s'a dechiaratu contra principelui strainu d'in familie domnitórie, cu dinastie ereditarie.

Comisiunea inse nu si-a finitu inca lucrarile sale, si pana s'ajunga a incheia protocoálele, voru mai bate inca multe venturi.

D'in Romania inregistrámu in nr. acest'a unu actu imbucuratoriu pentru toti Romanii, este decretulu locutienintiei domnesci, prin care se va compune comisiunea ce are sé ni dee ortografi'a romana, gramatic'a s. a. Daru mai mare nu se poteá face natiunalitati romane. Barbatii cari avura acésta ideea, vor binemerita de natiunea romana si de cultur'a ei. --- In tempurile vechi, cartile besericesci grigira de unitatea limbei, dar de unu tempu in cóce ele paru ca vor încetá a ni mai face si acestu servitiu, de unde toti Romanii vedeau cu dorere ca desvoltarea limbei incepe a luá dreptiuni deselinite chiar atunci candu i se deschidea suera mai larga de aptivitate.

De acestu reu ne va scuti comisiunea limbistiloru romani. Multiamita barbatiloru, cari in mediloculu celoru mai sgototóse miscaminte politice, nu si-unitara de criteriulu primu alu existintiei nóstre natiionali, de limb'a sonorá, ce in ~~fi-care~~ cuventu si-are cate unu documentu despre originea nóstra, despre trecutul nostru.

Numai dupa ce comisiunea acést'a si-va implini misiunea sa, se va incepe desvoltarea repede si rationale a limbei romane, si prin ea cultur'a poporului romanu.

Limba si natiunalitate.

II.

(M. B.) Se scie de comunu ca in tempurile mai vechi pana la inceputulu acestui secolu, nu numai limb'a invetiamentulu, ma si cea oficiósa de susu pana josu, in tóta Ungaria éra limb'a latina. In acést'a corespundeau dicasteriele un'a cu alt'a, comitatele si tóte corporatiunile; in limb'a latina erau scrise chiaru si legile, ce le aducea diet'a compusa pe bazea aristocratica, d'impreuna cu regele Ungariei.

Pe atuncea putienu se interesau nemagiarii de limb'a si natiunalitatea loru, pentru ca limb'a latina nu éra periculósa pentru ei, sciindu prè bine, ca acést'a ca o limba mórta si neutrala nu mai póte face invíngeri asupra poporului intregu; apoi si altcum éra numai limb'a carturariloru, si nici candu nu se impuneá poporului spre invetiare, ori de care natiunalitate sé se fie tienutu acéla.

Nunai la anulu 1791, candu se adusera legi pentru propagarea limbei magyare, incepura a cugetá mai seriosu si nemagiarii, dar' cu putienu rezultat, cáci cei ce aveau dreptu de a luá parte in dieta, erau nobili magiari, (ori si ce natiunalitate sé fie avutu densii;) si asia nici ca se interesau de sórtea natiunalitati loru; — éra nenobili invetiati, daca

si vedeau amenintiarea pentru natiunalitatea loru, trebuiá sé plece capu si genunchi in naintea aristocratiei atotputincióse, dar nici altcum nu-si poteau innaltia cuventulu in dieta pentru interesulu loru, cáci ei acolo n'aveau nici unu locu.

Sentiulu de natiunalitate astfelu a-bia se potú desceptá la nemagiari!

Éca cum suna acelu articolu de lege, in care s'a semenatu sementia magiari-sarei:

„Sua Majestas Sacratissima fideles status et Ordines de non introducenda pro negotiis quibuscunque lingua peregrina securos reddit; ut autem nativa lingua hungarica magis propageatur, et expoliatur: in gymnasiis, academiis, et Universitate hungarica peculiaris professor linguae et styli hungarici constituetur, ut illi qui eandem ignorant, et discere volunt, vel vero eiusdem linguae iam gnari, et hac sese perficere cupiunt, occasionem nanciscantur utrobique vota sua explendi, dicasterialia negotia autem idiomate latino nunc adhuc pertractanda venient.“ *)

Acú se puse temeulu magiari-sarei, de-si póte nu cu acestu cugetu, ce inse e cu greu de a crede, — acú se incepe e-poc'a reformelor, in acelu tempu, candu nici chiari magiarii nu-si sciau vorbi limb'a, ei insii nu-si dedeau nici o truda a invetiá o limba dura, neculta, carea, precum diceau, éra limb'a servitoriloru.

Dupa acestu articolu de lege se si introdusera indata profesori de limb'a magiara prin tóte gimnasiile, academiile de drepturi si Universitate, cu scopu, ca acea limba „magis propageatur,“ si sé prinda radecine pretot indenea. Firesce legislatorii intielepti n'au scieutu, séu n'au voitu a sci, ca in Ungaria se afla nu numai magiari, ci si altii, cari asemenea cu ei pórtá greutátile tieci, si-si vérsa sangele pentru patria comuna prin urmare, ca si ei ar avé ce-va dreptu de a cere, ca asemenea catedre de limba si literatura sé se redice si pentru limbele nemagiare celu putienu acolo, unde aceste au preponderantia locutoriloru.

Ast'a inse precum observai mai susu-chiaru nici nemagiarii nu o pretindeau, cáci n'aveau nici o frica de suprematia limbei magiare, ce éra inca in léganu, éra de alta parte atátu magiarii zaceau in pántulu intunerecului in ast'a privintia, si cei putienu luminati, cáti se mai aflau, erau pedepsiti de a suferi greutatea catusiloru politice.

Parintii patriei inse nu se indestulira numai cu atát'a. — sementia nu remane totu in pamentu, ci incoltiesce, prin de radecine, ese d'in pamentu, cresce si infloresce. Astfelu de fase a avutu si limb'a magiara, pana candu s'a desvoltatu la stadiulu de astadi.

*) Ca inse limb'a materna magiara sé se latiesca si sé se poleseca mai tare: in gimnasii, academie, si in universitatea magiara sé se introducea profesori de limb'a si literatura magiara cu plata, ca acéla, cari nu sciú limb'a si volescu a o invetiá, séu daca o sciú, si dorescu a se perfectiuna in ea, sé aiba óca-siune de a poté corespunde chiamárilu sale, inse afacerile oficióse cu dicasteriile se vor pertractá inca totu numai latinesce.

In anulu 1792. diet'a Ungariei s'a ingrigitu de limb'a magiara intr'unu articulu de lege deosebitu, in care se detiermuresce, „ut studium linguae hungaricae intra fines regni eiusdem deinceps sit studium ordinarium, ut hac ratione intra certam temporis periodum pedetentim publica munia intra regni limites nonnisi tales obtineant, qui penes reliqua rite absoluta studia cognitionem etiam linguae patriae professorum testimoniis edocuerint.“ *) (1792. Art. VII)

S'a introdusu dara limb'a magiara, cu tóte ca si acuma éra in fraged'a sa copilaria, in tóte scólele publice ca studiu deobligatoriu, si cu cáta nevoia cu tóta se propunea latinesce, d'in gramatica latinesca. Pe langa aceste totu-si chiaru si sermanii teneri nemagiari trebuiá sé o invetie, cáci numai asiá poteau aveá ce-va prospectu, ca vor capetá (inse numai nobilii) atare deregatoriá intre marginile tieci unguresci. In acestu articulu de lege e depusu dara fundamentulu introducerei limbei magiare ca limba oficiósa in tóte lucrarile publice; acú se spunc apriatu, ca tenerii de la institutete publice sunt siliti a invetiá magiaresce, si inca cu atát'a diligintia, ca sé fie apti „intra certam temporis periodum publica munia obtinere.“

Aceste se referescu numai la scólele publice, inse diet'a s'a ingrigitu si de oficiile publice, ordenandu, ca o deputatiune d'in senul dietei d'imprema cu locutiintia Ungariei sé prelucre unu proiectu de lege pentru diet'a viitóre: ca adeca in cátu ar poté si cum trebuc sé corespunda Consiliulu locutiintiei in limb'a magiara la representatiunile Comitatoru, ce sunt scrise in limb'a magiara? (Art. VII. 1792.)

Éca inceputulu introducerei limbei magiare nu numai josu intre copli, ci si susu la tóte dicasteriele inse numai „intra fines regni.“

Diet'a cea mai deaprópe inse, nici in anulu 1796. nici in 1802. nu s'a potutu ocupá cu proiectulu de limba, ce l'a prelucratu acésta comisiune mixta, pana la anulu 1805. despre care in numerulu viitoriu.

Revista dinaristica.

(Urmare.)

Mai departe ni aduce a minte, ca in tempurile de demultu cuventulu: „natio“ cu totu altu intelesu avea decum lu intielegemu astadi. Atunci acei ce au formatu o colonia, o clasa cetatienésca, séu car au cuprinsu unu locu anumitu, unu teritoriu separat, precumu si cei ce s'au tienutu de-o órecare beserica deschilinita de celalalte, toti acestia se numiau natiuni. De aceea apoi a fostu natiunea cumaniloru, jsigiloru, secuiloru, besieniloru si a palotiloru, cu tóte ca aceste

*) Studiulu limbei latine intre otarele tieci sé fie studiu ordenariu, ca astelu sub decurgerea unu tempu anumitu cu inoetulu numai acei-a sé capete deregatorie publice in tíera, cari absolvandu cu succesu unu studeel, potú dovedi prin testimoniulu profesoriloru, ca sciú si limb'a magiara.

vorbiau numai o singura limba — cea magiara.

Apoi ca s'ni faca capulu apa si s'ne patrunda d'ora de adeverulu lipsei de a intrebuintia si noi limb'a magiara in afacerile politice, ni insira exemple d'ieri straine. Asia dice ca constitutiunea d'in Belgia cu tote ca e mai liberala si decatu cea d'in Anglia totusi nu indreptatiese mai multe limbi ca s'ne intrebuintiedie in vietia politica. — „In Belgia — dice autorulu din „Hon“ — doue a treia parte a locuitorilor nu scie frantiozesce, totusi in Comitatu, ca si in dieta limb'a oficiosa e cea francésca, cu tote ca asta nu e prescria de constitutiune, ci numai asiá d'in datina. In Camera, deputatii de nationalitate flamanda sunt cei mai numerosi, inse nimenu nu i-a plesnit in minte ca s'vorbésca vreunu cuventu flamandu...“ La aceste intortocaturi pre scurtu i-am poté respunde intieptulu publicistu, ca daca natiunea flamanda nu voiesce s'ne folosésca de limb'a sa proprie, prin aceea nu se poté elatiná dreptulu nationalitatiloru ce dorescu a fi egalu indreptatite de a se folosí de limb'a loru; — daca vre-unu poporu nu voiesce a traí ca natiune, apoi fie-i de bine, prin acést'a inse nime nu poté sil' nationalitatile ce dorescu o vietia adeverata, vietia politica ca s'ieie exemplu de la acele popóre amortite, si a. inse intieptulu publicistu ne mantuiésce de sarcin'a de ai mai respunde, deórace senguru domni'a sa numai decatu amintesce, ca alegatorii de nationalitatea flamanda in unele cercuri au pretinsu ca deórece nu opresce legea (!) s'vorbésca in limb'a loru“. Asia dara si flamandii inceptu a se desceptá, prin urmare deórace tota intieptiunea celoru ce se lupta contra nationalitatiloru, sta d'in aceea ca densii se nisuiésca a patá pre cei mai zelosi nationalisti ai nostri numindu-i tradatori, viindietori de (?Red.) patria, burocrati si câte si mai câte nu li arunca in fatia, dicandu ca si aici in tiéra aru tacé bieteles nationalitati, caci ele sunt bune si blande inse intieptiunea batu-noroculu, ea atietia poporulu si impedece desvoltarea constitutiunei, libertatii publice, acum candu chiaru d'in gur'a loru audimu ca nu numai popórele d'in Ungaria, Transilvania, Banatu si Croatia atietiate si inversiunate de reutatiós'a (?) loru intieptiunea, ci chiaru si in Belgia liberala, unde intieptiunea inea nu vré s'ne scie de principulu nationalitatii, in

Belgia chiaru s'a esprimatu poporulu ca pre densulu nu-lu indestulesce neci aceea libertate mare daca nu voru fi respectati ca natiune, caci aceea e contra demnitateti, onórei si chiaru esistintiei loru, — si acést'a cu atá'a e mai frumosu si de laudatu, pentru ca acei alegatori d'in câteva cercuri pretindendu respectarea limbai loru au datu dovéda ca pe langa tote ca ei suntu parasiti si despretiuti de intieptiunea totusi de puterea sentiului nationalu si-au esprimatu aceea dorintia santa ce aredea chiaru si pre unu poporu decadiutulu inaltimea demnitati omenesce.

Apoi daca poporulu d'in Belgia libera, a carei-a constitutiune e de exemplu, totusi nu e indestulitu, ci pe langa nutrementulu sanetosu si datatoriu de vietia alu libertatii publice, inea mai doresce ceva, cumu s'ne pretinda nationalitatile nemagiare d'in Ungaria, si Transilvania cari nu suntu pre imbuibate cu libertatea publica.

(Va urmá.)

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru d'in 21. Aprile.

Presiedintele: Szentiványi.

Protocolulu lu duce Vilelmu Tóth, pre vorbitori i inséma Giorgiu Ioanovicu.

Protocolulu siedintiei trecute se autentica dupa unele modificatiuni in stilisare.

Br. Ladislau Maithényi, membru casei boieriloru, preda presiedintelui estrasulu protocolulu si concludulu casei magnatiloru d'in 16 l. c. in privintia proieptulu de adresa. Cas'a primisce actulu acest'a cu bucuria.

La propunerea lui Deák se aduce concludu, ca pana in inceputulu lui Iuniu siedintiele casei reprezentantiloru se vor tiené in sala museului, de óra ce pana atunci se vor face pre de o parte stranutarile necesarie in privintia unei acustice mai bune, éra pre de alta parte zidirea intréga a casei nóne se va uscá, fiindu umediéla de presentu stricatiós'a sanetatei.

Paulu Rájner reportéza d'in partea comisiunei bugetulu casei.

La ordinea dílei e elaboratulu comisiunei de 12, care elaboratu se cetesce intregu.

La pasagiulu despre formarea si organizarea comisiunei in caus'a nationalitatiloru 14 deputati romani au facutu urmatóri'a motiune:

„Considerandu, ca cas'a in prim'a sa adresa a enunsiatu, cumea in facerea legiloru pentru nationalitati va tiné la principiile de dreptate si fratiutate;

considerandu, ca nationalitatile ca totu atati factori essentiali si egalu indreptatiti — suntu chiamate la o egale concludere intru deslegarea acestei cestiuni de mare importantia,

propunemu ca

Comisiunea ce e a se esmite in caus'a nationalitatiloru, dupa momentuositatea acestei cause, s'ne compuna cu convenita luare in considerare a tuturor nationalitatiloru d'in tiéra, si dupa proportiunea numerica a acestor-u.

Post'a in 18 Aprile n. 1866.“

(Urméza subscriptiunile mai tuturor romaniloru de la dieta.)

In contr'a amendementulu acestuia nevinovatulu intru tote se scóla mai antaiu Deák. Densulu nu recunósce competintia nationalitatiloru in intrebarea acést'a, care nu e numai a nationalitatiloru ci a tieriei intregi, éra natiunile n'au dreptulu de reprezentatiune, de óra ce toti cetatienii suntu membri acelei-si natiuni politice. Spéra inse, ca cas'a va considerá chiar in interesulu seu pre membri diferiteloru nationalitati, cari potu avé cunosciintele cele mai late la elaborarea unui astfelu de proieptu. Voiesce inse, ca prin acést'a s'ne se restringa dreptulu de alegore libera a casei.

Dr. Iosifu Hodosiu: Eu tienu intrebarea nationalitatiloru de intrebarea cea mai urgenta, si asiú fi vrutu, ca s'ne se postpuna deslegarei afaceriloru comune, ci de ar fi cu potintia, asiú deslegá ambele aceste intrebári de odata. La deslegarea afaceriloru comune scopulu principale e impacarea cu tronulu, la deslegarea intrebarei nationalitatiloru scopulu principale e impacarea cu diferitele nationalitati — ambele aceste scopuri suntu asemene de momentóse pentru tronul, patria si locuitorii ei. Sum convinsu, ca nu va fi pace in tiéra, pana candu intrebarea nationalitatiloru nu va fi deslegata intr' unu modu, carele s'ne indestuleze pre tote nationalitatile d'in tiéra. Pana atunci nu va fi pace in tiéra, pana candu limb'a unei natiuni posedé prerogativa legale, óra cele alte nationalitati nu suntu ascurate prin lege si accentuezu nici prin un'a lege in intrebuintiarea limbai loru nationali: si o repetiescu, pana atunci nu va fi pace, si acést'a ar fi atatu de doritu. Sentimentulu national se desvóla totu mai multu, ce s'a recunoscutu si in adresa intaia. La noi romanii sentimentulu national se datéza de odata cu vietia nóstra; ma marturisescu, ca e mai vechiu, decatu tempulu ace'l'a, in care s'a disu despre noi „non tam pro vita quam pro linquae incolumitate certasse videbantur.“

Nisuintia, de a deslegá si ordiná intrebarea nationalitatiloru, se datéza in Ungaria d'in anulu 1848. Mi aducu aminte de unele puncte d'in anulu 1849 in privintia romaniloru, cari le a propusu unu membru alu casei de atunci, Dragosiu, — dar' punctele aceste s'au propusu fórte tardiu. Sciu, ca diet'a d'in 1861 a denumitu o comisiune regnicolara, care s'ne eluce unu elaboratu in privintia nationalitatiloru; sciu, ca st. corepresentante Colomanu Tisza a adusu la desfiintarea dietei d'in 1861 o motiune éra in privintia acést'a. Inse si aceea sciu, ca tote punctele aceste, tote aceste elaborate, tote aceste propuneri s'au facutu in momintele cele mai de pre urma.

Nu sciu, catu va tiené diet'a presente,

inse atá'a tempu, credu, ca avemu inca, catu s'ne potemu deslegá intrebarea nationalitatiloru. Inse, Dloru! s'ne deslegámu toti la o alta, tote partiele interesante in caus'a acést'a. O partita interesanta inse e fie care natiune, o partita interesanta nu e numai o nationalitate, ci tote la olalta. S'ne luámu dara parte tote natiunile in proportiune la elucrarea operatului despre nationalitati, ca chiar atati factori interesati in caus'a acést'a.

Eu privescu nationalitatile nu ca parti intregitórie a natiunei politice, ci ca parti intregitórie ale tieriei. D'in acestu punctu de vedere, o sciu prébine, ne vom nisui toti pentru sustinerea si libertatea patriei. Credeti-mi inse, Dloru, ca de cautámu in giurulu nostru patri'a mi se aréta in starea ei de acuma, asié dicandu abnorma si demolata, numai ca o ruina, care ruina inse are o basa tare si durabile. Pre bas'a acést'a legale s'ne zidimu alta patria, in care toti s'ne avemu locu, nu unulu preste altulu, ci langa olalta. S'ne facemu noi intre noi pace, s'ne impacámu nationalitatile, s'ne damu fie carui dreptulu seu, si atunci tier'a va fi o anima, unu sufletu, éra patri'a va fi comuna. Eu sum deci pentru amendementu, si voiescu, ca nationalitatile s'ne se respecteze dupa cuviintia.“

Vilelmu Tóth se dechiara in contr'a motiunei, pentru ca increderea nu se pote esploata.

Vincentiu Babesiu: On Casa! Me voiu restringe la objectulu de pe tapetu. Scopulu lamuritu alu amendementulu nostru e, ca in comisiunea insarcinata cu regularea causei nationalitatiloru s'ne fimu convenitu representati, adeca nu cumva-se fimu ignorati! amu facutu o acést'a propunere, caci amu esperiatu, cumu ca fórte adese ori amu fostu ignorati (eschiamatiuni: candu?!). Fórté de multe ori amu fostu ignorati in astufelu de locuri, in astufelu de comisiuni, ce atingu tier'a intréga.

On. Casa! Credu, ca nu e nime in acést'a casa, carele ni-ar negá esistintia nóstra nationala; daca inse avemu esistintia nationala, si e recunoscutu in acést'a casa, ca fara noi n'ar fi Ungaria aceea, ce e acuma, Ungaria intréga, deci formámu noi unu factoru in tiéra, atunci eu cutescu a dice, ca ori unde se intempla consultári despre causele tieriei, daca voiesce on. casa ca s'ne fie acelea expresiunea adeverata a tieriei, acolo trebuie s'ne fimu si noi, trebuie s'ne fie si representantii nostri. (eschiamatiuni: daca aice suntu!) Daca lipsesce acést'a, atunci din parte-mi asiú dice, ca nationalitatile aru poté a se plange cum ca se face despre densele fara densele; caci on: casa, nu potemu ignorá aceea, ca pretutindene nationalitatile sunt interesate in causele de tiéra; — si de óra-ce vedemu ca acést'a nu se ié in drépta consideratiune, — si deóra-ce ne tememu, ca nu se va luá acést'a in consideratiune convenita nici aice, unde chiaru e vorba despre stabilirea legala a esistintiei nóstre; — dreptu aceea eu credu, ca cererea nóstra e fórte justa, si de lipsa, si nu concedu aceea, ca prin acést'a s'ar desceptá neincredere, caci atunci si esistintia nóstra aici in casa ar fi o neincredere, deci daca acést'a re-

FOISIORA.

Stefanu Voda si Vladic'a Juon.

I.

Colo susu la Bucuresci,
La curti mari, si curti domnesci,
Si cu sute de feresti,
Mare mésa e intinsa
De boieri alesi cuprinso,
Boierii Divanului,
Si ai Tergu-jiului,
Si ai Mehedintiului!
Dar' pe mésa catra frunte,
Mi jacea, jacea o bute,
Cu vinu bunu, vinu de Cotnaru
Si Juon tórna in paharu.
„Susu boieri si inchinati!
Betí mancati, ve ospetati!“
Si toti bea in veselia, —
Dar candu fu catra betia,
Vladic'a de bucuria,
Da josu haine vladicesci,
Si se mbraca in domnesci,
Iér la mésa mi venia,
Si d'in gura mi graia:
„Auditi boieriloru
Auditi ostasiloru!?
Dreptu voi mie s'ne mi graiti,

Si s'ne mi spuneti cum ganditi, —
Siede-mi bine 'n vladicia,
Sei mai bine in domnia?!“
Candu boierii-lu audia,
Limb'a 'n gura li-amutiá,
Trei minute nu graia,
Ce-o se fia, nu scia, —
Numai unu boieriu mai micu,
Mi siede cá-unu gramaticu
Cu condeiulu la urechia,
Dupa datin'a-i cea vechia,
Si-i respunde 'n fragedu tonu:
„Se fii Domnu, Vladica Juon!
Binc-ti siede 'n Vladicia,
Dar' mai bine in domnia!“
Caudu Vladic'a audí,
Ospetarea o lungi,
Si boierii romanea,
Dile multe-si petrecea, —
Si pe Juon, Domnu 'lu facea!

II.

Stefanu Voda audia,
Fórte reu ca se mania,
Si strigá elu catra-ai sei:
„Auditi armasii mei!
Cátu mai iute se ve duceti,
Pe Vladic'a s'ne lu aduceti,
S'ne lu aduceti la palata
Chiaru cu hain'a imbracata,

Se-lu intrebú, de cine-i data?“

Toti armasii 'ncalecá,
Pe cai negri ei plecá,
Ca pe ventu ei mi sburá,
La vladic'a ajungea,
Peste mese cá-lu tragea,
Si de peptu cá mi-lu luvá
Pan' la Voda mi-lu purtá, —
Dar' boierii candu vedea,
Toti fugia, si s' aseundeá!
Stefanu Voda asteptá,
Si peurma intrebá,
Cu restitu si aspru tonu
Pe celu Domnu, Vladic'a Juon:
„En respunde-mi tu Vladica
Omu selbatecu far' de frica,
Cum te bate Domnedieu,
Ca se surpi tu tronulu meu?!“
Dar' Vladic'a cá tacea,
Scie bine cá-i asiá,
Apoi Stefanu 'i graia:
„Miecu seracu eu te-am aflatu,
Si 'n palata te-am luvatu,
Slugulitia
Pe tiolitia,
Argatielu
Pe malaielu,
Pana mare te-am crescutu,
Si scolariu de te-am facutu, —
Carte mandra ai 'nvetiatu,

Dascalu mare te-am naltiatu, —

Nu-ti placú la dascalia,
Te poftisi la preutia,
Eu facui ce mai putui,
Papa mare te facui,
Cá ti-am datu protopopia,
Te-am naltiatu la vladicia,
Nici acést'a nu-ti mai place, —
Diavolulu in tine jace,
Si spre reu te-a invatatu, —
De triufia esti 'ngaufatu,
Si-mi iei pana avutia,
Si-mi surpi tronulu si domni'a, —
Te-ai facutu necredinciosu,
Se peri dar' ca peccatosu!“
Dar Vladic'a ce facea?
Elu plangea, si totu tacea
Scie bine, cá-i asiá.
Stefanu Voda judecá,
Nici cuventulu si-lu gatá,
Pan' ostasii s' adunara,
Spendiaratori redicara, —
Pe Vladic'a-lu acatiara!

Bate Dómne! si tresnesce,
Pe omu reu, ce nu cinstesce
Facatorii sei de bine, —
Asia fia cu ori si cine!

presentatiune n'a fostu spre daun'a intregitatei patriei, dicu: că nici acea, ce propunemu, nu i va fi spre stricare.

De comunu se dice, că „nime nu se pôte restringe spre încredere“, dar acest'a e unu conceptu precatu de partialu, precatu de elasticu: apoi odata se dice „încredere“  r alta-data „calificatiune“ si ambele acestea se facu aternatore'chiaru dela acei-a, in alu carora interese — celu putienu, in interesulu-li esprima-tu pana acuma — a statu ca pe noi s  ne ignoredie, de aceea apoi am patitu-o,   ori unde a fostu vorba despre romani, — de comunu s u nu s'a alesu nici unulu dintre noi, s u s'a alesu de acea, despre cari se scie in comunu, c  nu se pr  tienu de cei mai buni, de cei mai credintiosi romani. (Sgomotu f rte mare, eschiamatiuni de neaprobare si neplacere.)

On. Casa! Adescori am facutu esperiint'a, c  intr g'a magiarime se p rta cu neîncredere, cu antepati  fatia c  unele individualitati magiare, pe cari nu numai corporatiuni, ci si Maiestatea sa i-a onoratu cu încrederea lor; si acest'a numai d'in acea simpla cauza, c  li s'a parutu a sc  c  nu sunt magiari cu sentiminte bune.

Apoi me rogu, daca e iertatu astufelu a argument  magiarului, — credu, — c  totu ac st'a p te st  si fatia cu alte natiunalitati; si indesiertu amu neg , c ci in t te dilele vedemu, c  avemu cauza spre ac st'a, c  adeva precumu nu toti magiarii suntu de o forma, totu asi  nu sunt neci toti romanii. (Claritate, sgomotu.) Dreptu aceea, de ra-cenoi ne potemu provoc  fara sfiala la acea, c  pre magiarii buni si distinsi, pre acei-a adeva, cari posedu încrederea deplina a natiunalitatei magiare, noi ii stim nu, deci credu c  cererea n stra e justa, si c  cu totu dreptulu potemu accept , ca s  se ieie in consideratiune si d'in partea magiarilor; asi -ori si cumu s  neg mu, propunerea n stra e logica si necesaria, si pre mine numai atunci m'ar odihn  declaratiunea on. case, daca aceea s'ar respic , cumc  noi in t te combinate ce suntu acum pe tapetu vomu f. dupa cuventint'a, adeva conformu pondusului si intereselor caucei reprezentati. In t t'a chipu ac st'a ni-o poteti neg , c ci majoritatea e in contra n stra dar' nu credu c  a-ti pot -o combate cu argumente. (Aprobare, sgomotu.)

Dedinszky si Zsed nyi se sc la, cestu d'in urma cu o furia, in contra' lui Babesiu, si si-esprime speranti , c  majoritatea romanilor nu e de parerea lui Babesiu. Suntu intre aperiatorii deferiteloru natiuni barbati neinteresati (!) si cu minte (!) cari dorescu, calimb'a natiunale s  j ce rola in administratiune si in sc le, si asi  s  aibe garantia legale pentru dezvoltarea ei, si dorintielo aceste drepte vremu si le vomu si implin . Acea ce poteseu propunetorii nu se p te implin , c ci in casa nime nu reprezenta natiunalitatele, ci toti suntu reprezentantii Ungariei si a intregii natiuni magiare. March za mai departe pre cei ce au subscrisu amendementulu de magiari, de  ra ce densii suntu mai intaiu magiari si apoi dupa aceea romani, (Hodosiu: negu) si i prov ca s -si retraga motiunea.

Samuillu B nis e in contra' amendementului, pentru c  nu se p te realis , negandu, cumc  intrebarea natiunalitatiloru ar fi ran'a cea mai dorer sa a Ungariei.

Alexandru Nicoliciu vorbesce in contra' amendementului, pentru c  are t ta încrederea in tactulu reprezentantiloru, si e convinsu, c  in comisiunea natiunalitatiloru se voru alege astfelu de membri si in astfelu de proportiune, incatu s  se coresponda pretensiuniloru drepte ale diferiteloru natiuni si cari s  deslege intrebarea ac st'a spre indestulirea tuturor.

Rag lyi observa, c  impregiurarea, c  totu dirigatori d'in period'a lui Bach si Schmerling au subscrisu motiunea, ar pot  aduce pre cineva s  cr da, c  densii vreu s  face presiune in dieta in interesulu  resi caroru cercuri vienesi. (!)

Stefanides cere votisarea.

Kubicza, vorbesce intr' unu tonu f rte iritatu pentru respingerea amendementului,  ra Ujfalusy i secund za, pentru c  primindu principiulu d'in motiune s'ar pot  nasce intrebarea religiuniloru, ce de securu nu va contribui la usiorarea situatiunei.

Emanuillu Gozsdu carelenu scimu d'in ce motive mai innalte politice ca romanu n'a subscrisu amendementulu si-esprime intr' unu tonu iritatu parerea de reu, c  motiunea a-

c st'a in sine luata de totu nevinovata a causatu iritatiune, ce nu s'ar fi intemplat, deca n'ar fi vorbitu nime pentru dens'a. Aci s'a documentatu, c  amicii neiscusiti suntu amicii cei ma rei. Dunsulu nu primesce motivarea propunerei asi , precum s'a intemplat, cu atatu mai putinu teori'a despre romanii rei. Vorbitoriulu se dechiara, c  e romanu bunu, precum nu p te fi altulu mai bunu, inse totu de odata e si magiaru (sic.) E dreptu, c  cei ce au subscrisu amendementulu ambla prealta cale, cu totulu diferita de acea pre care ambla elu, inse densulu tiene pre ac st'a de cea adevrata, pre care nu va paras -o nici odata, si sper za, c  subscrisii voru trece in taber'a lui. (vaga speranti ) Vorbitoriulu dechiara pre ceia, cari irit za pre romani in contra' magiariloru de inimicii romaniloru, si prov ca in tonu f rte iritatu pre Babesiu, ca s  numesca pre romanii rei d'in casa a reprezentantiloru.

Babesiu dechiara, c  n'a priceputu pre Gozsdu, candu a vorbitu de romanii rei. Mai departe se esprime, c  nu p te implin  cererea lui Gozsdu, c ci dupa usulu parlamentariu nu e nime indetoratu a numi nime.

Sigismundu Borlea partinescemotiunea. Densulu accentu za, c  inca in 22 Martiu a facutu in daru propunerea ca la alegerile comisiuniloru s  se respecteze diferitele natiunalitati; in diu'a aceea s'au alesu trei comisiuni, si intr'aceste nici unu romanu. La deslegarea intrebarei natiunalitatilorutrebue s  iee parte reprezentantii natiunalitatiloru cu atatu mai vertosu, cu catu numai densii sciu l culu de vindecare. Suspitiunarele, ce s'au facutu cu ocaziunea ac st'a le respinge pentru c  ac st'a maniera nu duce la capacitate. Andreiu Medanu partinesce pre Borlea, pentru c  amendementulu reprezentantiloru romani e numai esplicarea principiului primitu de comisiunea de 12, ca membrii diferiteloru comisiuni s  se al ga d'in senulu dietei de dupa capacitatea si cunosciintele de specialitate ale reprezentantiloru.

Rudny nszky — alesu intr'unu cercu curatu slovacescu — face curios'a si si d'a declaratiune, c  slovacii lui suntu toti magiari, si de n'ar fi agitatori, n'ar existe nici intrebarea natiunalitatiloru (?)

Conte Gedeonu R day vot za in contra' amendementului.

Dr. Aureliu Maniu dechiara, c  nu voesece s  pasieca pre terenulu discutarei cestiunei natiunalitatiloru, c ci ac st'a nu se p te discut  si decide numai asi  per tangentem. Adauge, c  elu, si crede c  toti cei ce au subscrisu motiunea, n'au avutu altu scopu, de catu ca t te natiunile s  fie reprezentate dupa cuventint'a in comisiunea pentru natiunalitati, si ac st'a cu atatu mai vertosu, cu catu voesece, ca intrebarea ac st'a s  se deslege pre langa concursulu celoru interesati, cari vor pot  in cerculu mai restrinsu alu comisiunei deslu  cu atatu mai bine intrebarea ac st'a moment sa, fara a carei indestulit re deslegare constitutiunea tierci n'are nici o basa duravera. In decursulu vorbirei prov ca cas'a, ca s  primesca motiunea ca o consecinti  a elaboratului comisiunei de 12, in care se cere cunosciinta de lucru pentru celelalte comisiuni, deci cas'a privesca in compunerea comisiunei pentru natiunalitati ca o astfelu de cunosciinta de lucru natiunalitatea. Representantii de diferite natiunalitati cunoscun mai bine fasele, prin cari a trecut intrebarea ac st'a, si suntu mai competinti a se pronun ci in privinti'a deslegarei. Privindu-se in astfelu de modu motivele motiunei, crede, c  se p te prim .

Floriant Varga e pentru primire, c ci motiunea e dr pta, si intr'ens'a nu se cere ceva cu nepotintia.

Ladislau Tisza si Iv nka suntu in contra' motiunei.

Mileiciu nu p te sprigin  motiunea romaniloru, c ci nu o afla de indestulit ria, de  ra ce principiulu intrebarei natiunalitatiloru nu p te fi proportiunea, ci egal'a indreptatire.

Dimitrieviciu primesce in principiu amendementulu, inse nu lu partinesce in privinti'a realizarei, pentru c  nu se tiene de casa, ci de forulu conferentiale. De aceea vot za pentru respingere.

Milutinovicu are încredere in loialitatea casei si vot za in contra' motiunei.

Aloisiu Vladu nu vorbesce atatu la obiectu, catu mai multu protest za in contra' tonului vatematoriu si asertiunea lui Zsed nyi, de dupa care vorbitoriulu nainte de t te ocupa locu in casa ca magiaru. „Sum romanu si nime

s  eugete, c  ar fi  re candu in stare s  face d'in mine magiaru, precum nici eu nu vreu s  facu d'in nici unu magiaru romanu; — sum fiu alu Ungariei, si patriotismulu meu precum si iubirea mea de patria am documentatu-o in tempuri grele si critice.“ Pre urma respinge suspitiunarea necalita alui Rag lyi, dicandu c  astfelu de arme adese se intorc in contra' atacatoriloru, precum si atacurile lui Kubicza. Intorcandu-se la obiectu numesce motiunea unu medilocu, care duce la deslegarea nodului gordianu a intrebarei natiunalitatiloru, si e pentru primirea ei. *)

Colomanu Tisza si-esprime bucuri , c  partea cea mai mare a reprezentantiloru serbi nu spriginesce motiunea.

Vorbitorii inca inserisi renun cia, si venindu acuma treb'a la votisare, majoritatea a fostu pentru respingerea motiunei.

Elaboratulu comisiunei de 12 se porimesce in intregitate sa.

In fine s'a adusu conclusu, c  comisiunile pentru statorirea referintiloru intre Ungari'a si Transilvani'a, pentru natiunalitati si ordinea casei se voru alege in sediint'a de Marti'a venitoria,  ra alegerea celorlalte 5 comisiuni se va intempl  numai dupa ce reprezentantii se vor fi dechiaratu, c  in cari comisiuni voescu s  fie alesi.

Sediint'a mai de apr pe va fi luni. La ordinea dilei e raportulu comisiunei pentru verific ri.

(v.) Pesta in 8/20 aprile. — Vinu a

aduce onoratuhi publicu romanu imbucuratore scire, cumca de unu tempu in c ce armoni'a si solidaritatea intre membri romani a-i dietei a inceputu a imbrac  facia multu mai seri sa si mai placuta, de catu pana aci. Causele potu se fia diferite, dar' ajunge esperiint'a ce o potura face pana aci si despre carea avura in serbatorile pasciloru destulu tempu a ascult  si opiniunea publica. De alta parte, dupa cum ni se spune, s  fia contribuitu la ac sta imbucuratore armonia si solidaritate — nu pucinu si acrescamentulu celu cascig  reunimea ablegatiloru romani prin intrarea in dieta a dlui Ales. Romanu si prin infaciosiarea dlui Andreiu Medanu. Ambii acesti domni au intaritu multu, si vor face-o s  precumpenesca in conferintiele natiunale — partid'a natiunale liberale nependinte, prin ce solidaritatea si actiunea ei la dieta — precum sper mu, va deveni mai generale si mai intensiva, si ecilibriulu poteriloru totu meru se va restaveri.

A fostu fatalitate, c  dlu Ales. Romanu, d'in caus'a conoscutelor intrige straine, n'a potutu se intre in dieta de locu dintru inceputu;  ra dlu Medanu — dupa parerea mea — ar merit  intr'adeveru unu picuti de mustrare, s  nteiege frati sca, pentruc  a intardiatu pana acum de a se folos  de mandatulu seu, de încrederea braviloru sei alegatori;*) c ci eu asi  credu, c  daca domniele loru d'intru inceputu se aflau intre ablegatii nostri, prin participarea loru la t te desbaterile si actiunile, o multime de ne nteiegeri, complicari si confusiuni se incungiurau, si intrig'a straina si nepriceperea unoru parteculari nu apuc  a se incub  si a pui  in sinul conferintilor natiunale:

De altu mintrelea Ddiu e bunu si — multianita lui, c  ni i-a adusu chiaru si acum, precandu se facu t te pregatirile pentru lupt  cea mare pentru natiunalitate si limba. Prin numitii doi domni — iu asi  credu, ca numerulu eroiloru nostri parlamentari nu numai s'a inmul-

*) In nr. venitoriu vom public  cuventarea intr ga.

*) Observ nu, c ma in contra alegerei dlui Medanu a fostu datu unu protestu si pe temeiulu aceluia dlu ablegatu Gerardu V ghso esmise ca investigatoriu; dar' ac st'a, dupa lege n'a potutu inpedec  pe dlu Medanu, c  s  se infaciosiese si s  ie parte la dieta. Red.

titu cu doi, dar' totu de o data s'a facutu mai compactu si mai uniformu.

Nu potu inchei  fara a amint , precumca unii domnii de frunte d'in taber'a fratiloru magini — prin propunerea ac st'a a romaniloru s'au interitatu p -multu, si capulu loru, dlu conte Iuliu Andr sly, vice-presiedintele dietei, a facutu cate-t te incercari, chiaru si prin unele promisiuni — g le, spre a înduplec  pre romani, ca s -si retrage adeva propunere; precandu de alta parte fratii magiari mai pucinu ipocriti — nu afla ac st'a propunere decatu — buna si de apta. — Deci oblegatii nostri in urm'a acestoru manifestatiuni, luandu oportunitatea pasiului loru de nou la desbateri, decisera cu unanimitate de voturi, a reman  langa propunere-si si a-o snsutin  cu t te poterile. —

* * Pesta 21 aprile 1866.

Va fi cunoscutu on. publicu romanu, cumca diet'a Ungariei esmise comisiune regnicolara, pre candu diet'a Croatiei d'in parte-si deleg  alta comisiune regnicolara, cu scopu ca ambe aceste comisiuni intrunindu-se s  se consulte despre referintiele de dreptu publicu ce voru s  aiba validitate pentru venitoriu intre Ungari'a si Croati'a.

Intrunirea prima a acestoru comisiuni fu astadi la 6  re dupa mediadi in edificiu academi .

Contele Antoniu Mailatu, dupa cuventare salutatorie in limb'a magiara, fece croatiloru cunoscuti membrii alesi d'in partea casei de sus si a casei deputatiloru dietei Ungariei, totodata fece ca notariulu Antoniu Csengery s  cet sca decisiunile d'in protocoalele caselor, referitorie la esmiterea comisiunei.

D'in partea Croatiloru, eppulu Io-sifu Georgiu Strossmayer salut  in limb'a croata comisiunea ungeresca, i fece cunoscuti membrii croati, apoi prin Ioane Perkovac fece a se cet  mandatulu ce l'a primitu de la diet'a croato-slavona.

Ac  se procese la alegerea presiedintelui. Ungurii voiau presiediu duplu,  ra Croatii numai unu presiedinte, ce la propunerea eppului Strossmayer se al se prin achiamatiune contele Antoniu Mailatu.

De notariu, ungurii al sera pre Csengery,  ra Croato-Slovanii pre Perkovac, astfelu protocoale se vor port  in doue limbe, se vor confront , le va subscris  notariulu respectivu si presiedintele ce e comunu.

Conferintiele s'a decisu s  fie inchise, altu publicu nu va lu  parte,  ra membrii s'au oblegatu a tien  in secretu decursulu intregu alu desbateriloru.

Logosiu, 10 aprile 1866. v.

Candu s'a anessatu Banatulu catra Ungari'a, in rescriptulu de anessare, pop reloru, cari au vrutu s  pastreze autonomi'a Banatului d'in temere de ege-moni'a magiara, li s'a garantatu natiunalitatea loru, acordandu-li-se atatu parteciparea la vi ti'a publica a comitatelor, catu si intrebuintiarea limbei natiunale in locurile unde ele se afla indesatu locuitoru.

Cum am preceptu noi garanti'a ac st'a, dovedesce destulu de chiaru numerulu dirigatiloru romani, alesi in 1861, precum si decretarea limbei romane de ofici sain congregatiunea d'in septemv-re totu a aceluia anu. Am avutu de comite supremu pre Gozsdu, romanu, si de dupa candidarea ce a facut'o am alesu d'in 60 de dirigatori comitatensi 35 ro-

mani, mai multi a alege nu era cu po-
tia dupa aceea candidare.

La intrarea in vietia a nefericitului
provisoriu, ni s'a luat fara multe cere-
monii limb'a, dara deregatorii romani
ni-au ramas antaiu sub administrarea
dlui Serbu, romanu in tote privintiele,
apoi sub veghiarea administratorului
presinte.

Guvernulu presinte si-a inceputu
lucrarile sale nainte de tote cu denumirea
comitiloru supremi, antaiu in comitatele
magiare, unde nu era lucru mare a afla
si cate doi trei insi apti si calificati pen-
tru politic'a guvernului, era dupa aceea
in comitatele nemagiare seu mestecate.
Acti — precum se vede — nu era asie
usioru a afla persoanele corespunditoare,
de ora-ce guvernulu ca se nu para con-
trariu dorintieloru si pretensiuniloru
drepte a le diferiteloru natiunalitati, au
cautatu barbati de natiunalitatea comita-
tului, cari se aiba ore-care popularitate,
si cari d'alta parte se primessa angagia-
mentu cu politic'a barbatiloru de la
guvernu.

Acesta inse, cumca nu i-a succesu
guvernului, o conchidemu de la starea in
care ne aflamu.

Comitatulu nostru, unulu de'n cele
mai curate romanesce in Ungari'a, n'are
neci pana in diu'a de asta-di comite su-
premu; elu in legelatiunea tierei, in cas'a
magnatiloru, nu e reprezentatu.

Guvernulu inse trebuia se aiba in
comitatu pre cine-va, care se-i sprigi-
nesca politic'a si asie in lips'a comitelui
supremu, vice-comitii constitutiunali d'in
1861 primira era-si diregatorie. Ei atunci
se retrasesera pentru ca suspendarea
constitutiunei si intrarea provisorului, nu
conveniá principieloru loru constituti-
unali, era acum'a recupara posturile
sub continuarea provisorului. Ce e dreptu,
vice-comitii si-au datu ustanela ca primi-
rea diregatorie loru se para celu putienu
ca s'a intemplata cu invoirea represen-
tantiei comitatului, inse invoirea Roma-
niloru nu li-a succesu a o castigá.

Ei si-au inceputu activitatea loru cu
rarirea deregatiloru romani, catu d'in
73 astadi numai 29 sunt romani.

Asie stamu noi acum'a in comitatu
Carasiului, mai reu de cum am statu sub
domnirea provisorului; n'avemu comite
supremu, n'avemu limba romana in comi-
tatu, era diregatorie cea mai mare parte
nu sunt de natiunalitatea poporului.

Deci fie-ne iertatu a ne adresa dlui
cancelariu de curte Mailatu, si apelandu
la nepetat'a-i loialitate, la comprobatulu
seu patriotismu si la recunoscutulu seu
sentiu de dreptate, ai cere curund'a vin-
decare de unu reu, o fatalitate atatu de
asupritore pentru natiunalitatea nostra.

+ **Chinezu**, 6 apr. — In N. 1. „Albinei“
sau opintitu unu corespundinte din (?) laturea
infernala a defaimá Serbi de conspiratii in
uciderea alui Nicolitu Craciunescu de aici.
In interesul adeverului si a Publicului sum
obligat a dechiaru tota lamentati'a acea in
contra Serbilor peremptorie de pura tendentiosa
malitia corespundintelui, carele intemplarea
aceia nu dupa veritate, ci dupa dorirea sua au
impartasit. Fiti in crediuti o: cetitorii, cum ca
stepanirea civile si militare (delicventu e milite)
la asia horrible intemplari e mai attente de
catu ce e coresp. estravacantu acela. Pina astadi
nu sa aflat nici unu Serbu se fie vinovat uci-
derii acea; caci Nicolitu Craciunescu nu fu
ucisu esindu de la s. bisericu, cum discorr.,
ci esind batu d'in ospetiu de la Arendasiu,
unde in ante au maltreatu el pe ucigatoriul seu
N. T. (Romanu) carele nu corrupt si cum-
parat de Serbi, ci d'in simpla izbánda lau ucis
pe urma. Din discretia nu voiu insira corr.

scepticu si alte egale esemple pentru incre-
derea alui, adeca: mai cati Romani sunt ucisi
de Romani in anulu trecut si in alti ani fara
nici o causalitatea Serbilor; — ei daca poftesce
se scie, se le caute in matriculu eclesiasticu de
aici, acolo le va gasi in ordine.

Mai bine ar face coresp. acela, sa se
lese d'in capulu Serbilor, caci destul sunt
densii aici molestati si asupriti nu numai de
consortii alui, ci si de pruncii lor, cari esaltati
si invetiati de invetiatoriul lor Romanu esind
d'in scola si trecand pe langa casile serbesti
canta si uraze: Susu Romane susu in munte,
se taemu la Serbi duhanu pe frunte! — Sic
non itur Corinthum!

Romania.

Nu potemu incepe asta data acesta
rubrica fora a lua notitia de o impregiu-
rare — dupa parerea nostra — multu
insemnatore, ce se manifesta in dilele tre-
cute mai in tota pres'a straina d'in pre-
giuru-ne, si carea cauta se ne dorá forte
pre toti cei-ce portamu numele de ro-
mani.

Reportulu dlui Ministru de resbelu
d'in Romani'a despre poterea armata, re-
gularia si neregularia, ce sta spre despu-
setiune acelei tiere pentru apanarea au-
tonomiei si drepturiloru sale, in diurna-
listec'a vecina, germana si slava a aflatu
o primire — precatu se pote de rea, unu
resunetu — dusimantu.

Am cititu cu luare a minte judeca-
tile a celoru diurnale si — marturisimu
ca le-am aflatu tote — unilaterali si su-
prafaciali, ca dictate de patema, invidia,
reutate.

Acesta esperiinti'a e calificata de a
intari in credinti'a loru pre cei ce sustinu,
cumca publicistec'a straina, seu mai bine
dicandu — politic'a veciniloru nostri, in-
locu de a se bucura de virtutea, tari'a,
prosperarea unei tiere de aspiratiuni no-
bile ca Romani'a, ea se supera si turbura.

Nu vom cerea, ca de unde provine
acesta? — ce felu de motive pote se aiba
acesta conduita? — Atata inse totusi
trebe se constatamu, cumca de ora-ce
poterea armata a Romaniei nu amerintia
chiaru pre nimenea, ei pronunciatulu ei
scopu e — a opera drepturile si auton-
omi'a tierei, contrarii ei nu potu ave pre-
tensiunea de a fi priviti si tratati a-i dre-
pturiloru si autonomiei tierei. —

LOCOTENENTIA DOMNESCA.

Principateloru-Unite-Romane.
La toti de fatia si viitori sanetate:
Asupra raportului d-lui Ministru Secre-
tariu de Statu la Departamentulu Instructiunii
Publice si Cultelor, sub No. 1,890.
Avendu in vedere jurnalulu Consiliului
Nostru de Ministri, incheiatu in sedinti'a de la
12 Martiu corentu.

Audindu si opiniunea Consiliului de
Statu.

Amu decretatu si decretamu:
Art. I. Regulamentulu pentru formarea
societatii literarie romane, se apraba de noi
precumu urmeza:

REGULAMENTU

Pentru formarea societatiei literarie Romane.
Art. 1. Se va forma in Bucuresci o so-
cietate literaria cu misiune speciale:

a) De a determina ortografi'a limbii ro-
mane.
b) De a elabora gramatic'a limbii romane.
c) De a incepe si realiza lucrarea dicti-
onarului Romanu.

Art. 2. Societatea va tine sedintiele se-
le n palatulu Universitatii.

Art. 3. Societatea va fi sub-ventiunata
de Statu si va ave dreptulu de a primi lega-
turi si ori ce ofrande.

Art. 4. Societatea se compune acumu
pentru antea ora d'in urmatorii membri:

- Din trei membri d'in Romani'a de
peste Mileovu;
- Din patru membri din Romania de
d'incocce de Mileovu;
- Din trei membri din Transilvania;
- Din doi membri din Banatu;
- Din doi membri din Maramuresiu;
- Din doi membri din Bucovina;
- Din trei membri din Basarabia;
- Din doi membri din Macedonia.

Art. 5. Societatea si-va alege presiedin-
tele, vice-presiedintele si secretarii din senulu
seu.

Art. 6. Societatea pote a-si iumulti, dupa
nevoia, numerulu membriloru sei.

Art. 7. Pentru asta una-data, Ministeri-
ulu Instructiunii Publice si alu Cultelor, va
invita la societate de a dreptulu pe acei bar-
bati din tierile locuite de Romani, cari se de-
sibescu prin meritele si lucrarile literarie.

Art. 8. Ministeriulu Instructiunii Pu-
bliche si alu Cultelor va ave in vedede ca, la
alegere de asta-data a membriloru, dupe Art.
4. se fie reprezentate fia-care din limbele ne-
olatine si din limbele Statelor vecine, cari au
avutu influentia asupra formatiunei limbii ro-
mane.

Art. 9. Prim'a intrunire a societatei va
fi la 1-iu Augustu 1866; sesiunea acesta va fi
de doua lune celu multu.

Art. 10. Indata dupa intrunirea societa-
tii, ea va forma statulele ei definitive, cari
voru fi supuse aprobarei Domnesce.

Art. 11. In aceste sesiuni va discuta ba-
sile dupa cari urmeza a se elabora dictiuna-
rulu si gramatic'a: va defige modulu cumu are
a se aduna materi'a si formele limbii din tote
tierile locuite de Romani, va decide de catra
cine si cum se se lucreze cele doue carti d'in
materialulu adunatu.

Art. 12. Ministruulu Instructiunii Publi-
ce si alu Cultelor va procura membriloru din
provinciile vecine, pana la formarea budgetu-
lui ei separatu, cate 80 galbeni spese de voi-
aju si cate doi galb. diurna, era membriloru
din Principate cate 30 galb. voiaju si doi
galb. diurna pe totu timpulu catu voru tine
sedintiele literarie.

Art. 11. Si celu d'in urma, Ministru No-
stru Secretariu de Statu la Departamentulu In-
structiunii Publice si Cultelor, este insarci-
natu cu aducerea la indeplinire a acestui de-
cretu.

Datu in Bucuresci, la 1 Aprile 1866.

N. HARALAMBIE.

Ministru Secretariu de Statu
la Departamentulu Instruc-
tiunii publice si Cultelor.
C. A. ROSETTI.

No. 582.

Onorata Redactiune! Pentru mai esapt'a
evidentia cu manipularea maritimelor con-
tribuiiri de la concertulu si balulu, ce lu a
datu tenerimea romana d'in Temisiu'a in 1/13
Februaru 1866 pentru ajutorarea tenerimei
romane studiuse mai lipsite: fostulu comitetu
arangiatoriu, si-tiene de strinsa detorintia, a
Ve rogá cu tota stim'a, ca se binevoiti a pri-
mi in colonele multu laudatu-Vi diurnalu
urmatorele:

Contribuiiri

la concertulu si balulu tenerimei romane d'in
Temisiu'a, tenu in 1/13 Februaru 1866
I. Pest'a. I. I. Sale d. d. Andreiu de

Mocioni 5 fl. Antoniu de Mocioni 5 fl. Geor-
giu de Mocioni 5 fl. Alesandru de Mocioni 5 fl.
Catarin'a de Mocioni 5 fl. d. Vincentiu Ba-
besiu ases. la tab'a regesca 3 fl. Prin d. Iosifu
Vulcanu redact. Familiei si a „Umoristului“
de la fl. Sa D. Georgiu Popa supr. comite alu
Aradului 3 fl. d. Sigismundu Popoviciu 2 fl.
era de la fl. Sa d. Ignatiu Muranyi Com. supr.
alu Temisiului 10 fl. sum'a 41 fl.

2. Aradu. Colectante d. A. Rusu ju-
ristu abs. 2 fl. d. d. Georgiu Illoviu Adv.
2 fl. Em. B. Stanescu jur. abs. 2 fl. Teodoru
Serbu jur. abs. 2 fl. Mirone Romanu protosin-
celu 2 fl. Nicolau Philimonu 2 fl. sum'a 12. fl.

3. Lipova. Colect. d. Georgiu de Ratiu
d. d. A. Ciordanu 2 fl. Georgiu de Fogarasi
2 fl. Christoforu Giuchieiu preotu 2 fl. Iosifa
Suci parocu 1 fl. Simeonu Gombotiu inveti-
atori 1 fl. Georgiu Serbu 1 fl. Iacubu Ratiu de
Caransebes negot. 1 fl. Atan. de Misiciu 1 fl.
Ioane Schelegianu parocu 1 fl. Georgiu Coje-
cariu 1 fl. Panajoth 50 cr. Totu d'in Lipova
pre on. D. Ioane Tiaranu protopres 3 fl. sum'a
16 fl. 50 cr.

4. Becichereculu mare. Colect. d.
Lasaru Gruiescu juras. 1 fl. d. d. Ioane Ga-
vrilla c. r. oficialu 1 fl. Philipu Fischer 40 cr.
Schenas Petru c. r. contr. 2 fl. sum'a 4 fl. 40 cr.

5. Totvaradi'a. Colect. preon. d. Iosifu
Belesiu protopresv. 2 fl. d. d. Ioane Popo-
viciu adm. par. in Soversin 2 fl. Heinricu
Beer 1 fl. 50 cr. Carolu Krethaler 1 fl. Ge-
orgiu Carabasiu docinte 1 fl. Moricz Blau 1 fl.
Draschdianyszky 1 fl. Prochaska 1 fl. Szajbeli
1 fl. Iosif Silberleitner 1 fl. Szabó Ienö 1 fl.
Palla Ioséf 1 fl. si alte contribuiiri mai mice
cari tote cu aceste de sus. facu sum'a de 18 fl.
10 cr.

6. Caprutia. Colect. d. Vasiliu Zor-
lentiu perocu 1 fl. si alte contribuiiri mai mice
cari la olalta facu sum'a de 4 fl. 62 cr.

7. Chinezu. Colect. d. Ica Ungureanu
jude com. 30 cr. Girgiu Ivanov insp. scol. com.
1 fl. Iosifu Gombosiu docinte 1 fl. d. Petru
Augustinu docinte 1 fl. si alte mai mice, cari
tote facu sum'a de 7 fl. 20 cr.

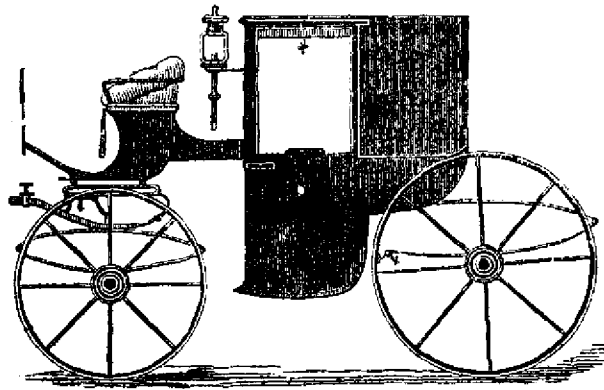
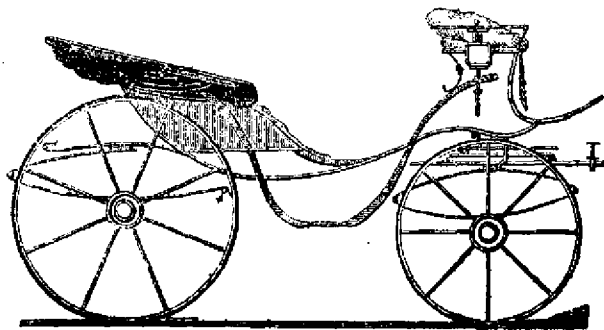
8. Zzadány. Colect. D. Moise Mosiescu
not. com. 2 fl. d. d. Chirilu Petroviciu ases.
consist. 1 fl. Andreiu Barbosu parocu 1 fl.
Constantinu spatariu econom. 1 fl. Teodor La-
saru jude com. 1 fl.

9. Aleusiu. Colect. d. Vineentiu Sche-
legianu parocu 1 fl. d. d. Vasiliu Popescu ca-
pelanu campestru 1 fl. 50 cr. Tom'a Micsa adm.
par. 1 fl. Ignatiu Cacic'a not. 2 fl. Demetriu
Demetrescu docinte 1 fl. V. Ribarovicu parocu
in R. Bencsek 2 fl. sum'a 8 fl. 50 cr.

10. Baserica alba. Colect. d. Ioane
Radulovicu negotiatoriu 5 fl. d. d. Cusmanu
Ciolloca didariu 2 fl. Cost'a Balanescu arenda-
toriu 2 fl. Michaiu Cost. Novacescu negot. 2 fl.
Vasiliu Nicoliciu negot. 1 fl. Cost. Babaroni
negot. 1 fl. Demetriu Radulovicu negot. 3 fl.
si alte mai mice cari facu tote sum'a de 18 fl.
(va urma.)

*) Suut rogate cele lalte diurnale romane a lua no-
titiile aceste-a.

Rogamu pre OO. nostri cetitori se nu ne
judece aspru pentru smintele tipografice, caci
veri-ce inceputu e greu, culegatoriloru de alte
natiunalitati li costa tempu pana se se dedec
cu scrisoarea romana.

Gottfried Ziegler,

Fabricantu de trasure

(carutie)

Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 101,

in Viena

gatesce totfelulu de trasure (carutie) de
gala, de sioase si de voiaju, dupa mo-
delulu celu mai nou, d'in calitatea si ma-
terialulu celu mai bunu, cu pretiurile
cele mai moderate.

Doritorii de a se incunoscintiá
despre modele si pretiu, se vor adresa
catra fabricantu de a dreptulu.